

KNVVl Afdeling Ballonvaren

Reactie Luchtruimsluiting Penitentiare Inrichting Vught 30 juli 2025

KNVVl Afdeling Ballonvaren

De Afdeling Ballonvaren van de Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Luchtvaart (KNVVl) is de overkoepelende vereniging en vertegenwoordiging voor alle ballonvaarders in Nederland.

Voorgeschiedenis

Leden van onze vereniging hebben de klankbordsessie van 19 juni 2024 bijgewoond. Tijdens die bijeenkomst hebben zij een beargumenteerd bezwaar kenbaar gemaakt en een oplossing voor dat bezwaar voorgesteld. E.e.a. is per email schriftelijk bevestigd op 24 juni 2024: 'Bezwaar & voorgestelde oplossing Luchtruimsluiting Omgeving PI Vught voor ballonvaart'. Helaas is er met deze onderbouwde en beargumenteerde inbreng niets is gedaan.

Achtergrond

Anders dan andere luchtvaartuigen, bemand of onbemand, landen ballonvaarders hun luchtvaartuig niet op vliegvelden maar in buitengebied (weilanden etc). Ballonvaarders worden door de voorgenomen permanente luchtruimsluiting niet alleen belemmerd bij het overvliegen van de no-fly zone, maar ook en met name bij het vinden van een geschikt landingsterrein. Voor de uitleg en argumentatie daarvoor verwijzen wij naar de eerdergenoemde email van 24 juni 2024 'Bezwaar & voorgestelde oplossing Luchtruimsluiting Omgeving PI Vught voor ballonvaart'; tevens opgenomen in Bijlage 1 van dit document.

Bredere context

De regio waarin de PI Vught zich bevindt kent vele luchtruimbepkeringen, waaronder naast diverse (militaire) vliegvelden ook meerdere huidige en toekomstige laagvlieggebieden van Defensie. Ook de landingsgebieden voor ballonvaarders staan sterk onder druk, door woningbouw, windmolens, zonnepaneelvelden, de gras-naar-gewas transitie en nieuwe natuurgebieden. De voorgenomen permanente no-fly zone rond de PI in Vught draagt ook hieraan bij. De Afdeling Ballonvaren begrijpt de wens voor de voorgenomen permanente no-fly zone, maar zet grote vraagtekens bij de noodzaak van de enorme omvang ervan, specifiek voor luchtballonnen. Wij zijn dan ook van mening dat de maatregel het doel ver voorbij schiet, daar waar het luchtballonnen betreft.

Karakteristieken van luchtballonnen

Luchtballonnen zijn:

- **Onbestuurbaar.** Luchtballonnen hebben geen stuur. Ze zijn voor hun vliegrichting volledig afhankelijk van de windrichting.
- **Traag.** Luchtballonnen hebben geen motor. Ze volgen de heersende windsnelheid.
- **Op afstand waarneembaar.** Vanwege de grote vorm zijn luchtballonnen gemakkelijk waar te nemen.
- **Op afstand hoorbaar.** Zodra de brander aangaat.
- **Identificeerbaar.** Luchtballonnen voeren een registratiekenmerk.

De waarneembaarheid van luchtballonnen is maximaal, en de bedreiging die ervan uitgaat minimaal. Het is zeer onwaarschijnlijk dat iemand met criminele bedoelingen een onbestuurbare, traag varende, van veraf zicht- en hoorbare luchtballon zal verkiezen voor het uitvoeren van verkeerde plannen.

Willekeur

Gezien het bovenstaande is er naar onze overtuiging geen sprake van een rechtvaardige afweging, omdat de kleinere no-fly zone ('EHP 30 Penitentiaire Inrichting Vught – onbemand' in uw concept regeling) wel voor onbemande gemotoriseerde luchtvaartuigen zou gaan gelden, maar niet voor luchtballonnen.

Verzoek

Wij verzoeken om

1. de kleinere voorgenomen permanente no-fly zone EHP 30 (het blauwe gebied op uw overzichtskaart) ook van toepassing te verklaren voor ongemotoriseerde ballonvaart.
2. de grotere voorgenomen permanente no-fly zone EHP 29 (de stippellijn-cirkel) niet van toepassing te verklaren voor de ongemotoriseerde ballonvaart.

BIJLAGE 1: Bezwaar & voorgestelde oplossing Luchtruimsluiting Omgeving PI Vught voor ballonvaart zoals ingediend n.a.v. klankbordsessie dd. 19 juni 2024.

Uitgangspunt: Luchtballonnen zijn onbestuurbaar, traag, uitermate zichtbaar en hoorbaar, en daardoor o.i. qua potentiële bedreiging van een geheel andere orde dan gemotoriseerde bemande of onbemande luchtvaartuigen.

Impact: De impact van de luchtruimsluiting voor ballonvaarders is aanzienlijk en reikt (veel) verder dan alleen de 'PI-Cirkel' van 1,7 NM (**rood** op de kaart in de bijlage, afb.1). Omdat deze direct raakt aan Natura 2000 gebieden (Gement, Loonse en Drunense Duinen; **groen**) en aan de bebouwde kommen van Den Bosch en Vught, sluit de cirkel in vele vaarrichtingen (**geel**) een groot potentieel landingsgebied uit. Ballonvaarders moeten hierdoor doorvaren tot buiten het **blauw** gearceerde gebied om veilig te kunnen landen. Zonder of met een kleinere PI-Cirkel blijven veilige landingsgebieden in genoemde vaarrichtingen wel beschikbaar (bijlage afb. 2).

Conclusie: De onbestuurbaarheid en zichtbaarheid van luchtballonnen biedt een relatief geringe bedreiging terwijl de PI-Cirkel aanzienlijke impact heeft op het veilig kunnen landen met luchtballonnen in een zeer groot gebied in de regio.

Voorstel:

1. Luchtballonnen toevoegen aan de bestaande uitzonderingen die nu ook al zijn opgenomen in de NOTAM. De luchtvaartwet vereist in dat geval, dat luchtballonnen een minimale hoogte van 1000 voet boven de PI moeten aanhouden. Of:
2. De bestaande PI-Cirkel voor luchtballonnen op 0,5 NM vaststellen. Reeds ruim voor het eventueel overvaren van de PI moeten ballonnen dan al 1500 voet hoogte aanhouden (zie bijlage afb. 3).

Een dergelijke radius van 0,5 NM wordt thans ook gehanteerd bij EHP25 (Kasteel Drakensteyn), waar deze geldt voor alle luchtvaartuigen incl. gemotoriseerd.

Gevolgen: Indien voorstel 1. of 2. wordt overgenomen, verhoogt dat de veiligheid van het ballonvaren in de regio aanzienlijk. Het aantal landingsopties in de grotere regio neemt daardoor toe. Dit is met name van belang wanneer de weersverwachting afwijkt van de werkelijke situatie, bijvoorbeeld door het onverwachts grotendeels wegvallen van wind of bij een andere windrichting dan voorspeld.

